

Vec C-481/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

21. jún 2019

Vnútroštátny súd:

Corte costituzionale

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

6. marec 2019

Navrhovateľ kasačného opravného prostriedku:

D. B.

Odporkyňa:

Commissione Nazionale per le società e la borsa (CONSOB)

Predmet konania vo veci samej

Incidenčné konanie vo veci ústavnosti článku 187n legislatívneho dekrétu č. 58 z 24. februára 1998, ktoré sa začalo na návrh Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) v rámci konania o kasačnom opravnom prostriedku medzi pánom D. B. a Commissione nazionale per le società e la borsa (Národná komisia pre obchodné spoločnosti a burzu, Taliansko, ďalej len „CONSOB“).

Konkrétne pán D. B. podal na Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) kasačný opravný prostriedok proti rozsudku Corte d'appello di Roma (Odvolací súd v Ríme, Taliansko) uverejnenému 20. novembra 2013, ktorým uvedený súd zamietol odpor podaný pánom D. B. proti rozhodnutiu CONSOB z 2. mája 2012, ktorým táto komisia uložila pánovi D. B. niekoľko správnych sankcií za správne delikty stanovené v článku 187a ods. 1 písm. a) a c) a v článku 187n legislatívneho dekrétu č. 58/1998 v znení platnom v čase relevantnom z hľadiska skutkového stavu.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Presný výklad a platnosť článku 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES, keďže z hľadiska časovej pôsobnosti sa na prejednávanú vec stále vzťahuje, a článku 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014. Konkrétne otázka, či sa uvedené ustanovenia majú vykladať v tom zmysle, že členskému štátu umožňujú, aby neuložil sankciu osobe, ktorá odmietne odpovedať na otázky príslušného orgánu, z ktorých by mohla vyplývať jej zodpovednosť za protizákonné konanie, ktoré sa trestá trestnoprávnymi sankciami alebo správными sankciami „trestnej“ povahy, a či sú v prípade zápornej odpovede uvedené ustanovenia zlučiteľné s článkami 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta práv EÚ“), a to aj s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“) a tiež so zreteľom na ústavné tradície spoločné pre členské štáty.

Právny základ predstavuje článok 267 ZFEÚ.

Prejudiciálne otázky

a) Majú sa článok 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES, keďže z hľadiska časovej pôsobnosti sa na prejednávanú vec stále vzťahuje, a článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014 vykladať v tom zmysle, že členským štátom umožňujú, aby neuložili sankciu osobe, ktorá odmietne odpovedať na otázky príslušného orgánu, z ktorých by mohla vyplývať jej zodpovednosť za protizákonné konanie trestané správными sankciami „trestnej“ povahy?

b) V prípade zápornej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, sú článok 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES, keďže z hľadiska časovej pôsobnosti sa na prejednávajúcu vec stále vzťahuje, a článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014 zlučiteľné s článkami 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie, a to aj s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa článku 6 EDĽP a na ústavné tradície spoločné pre členské štáty, a to v rozsahu, v akom ukladajú povinnosť sankcionovať aj osobu, ktorá odmietne odpovedať na otázky príslušného orgánu, z ktorých by mohla vyplývať jej zodpovednosť za protizákonné konanie trestané správnymi sankciami „trestnej“ povahy?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Článok 14 ods. 1 a 3 smernice 2003/6/ES

Článok 12 ods. 2 písm. b) smernice 2003/6/ES

Článok 23 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014

Článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014

Články 47, 48 a 52 ods. 3 Charty práv EÚ

Uvedené vnútroštátne ustanovenia

Článok 187n decreto legislativo n. 58/1998, relativo alla tutela dell'attività di vigilanza della Banca d'Italia e della Consob (legislatívny dekrét č. 58/1998 o ochrane činnosti dohľadu Talianskej národnej banky a Consob). Konkrétne je na jednej strane relevantné znenie tohto článku vzťahujúce sa na skutkový stav, ktorý je predmetom konania vo veci samej, podľa ktorého: „Kto, okrem prípadov uvedených v článku 2638 občianskeho zákonníka, včas nevyhoví požiadavkám CONSOB, alebo kto spôsobí neskoré plnenie jej úloh, potrestá sa správnu pokutou od 50 000 eur do 1 000 000 eur“, t. j. znenie, v ktorom sa stanovovala správna pokuta od 50 000 eur do 1 000 000 eur za odmietnutie odpovedať na osobnom vypočutí, ktoré nariadila CONSOB, a tiež, na druhej strane, znenie predmetného článku v znení legislatívneho dekrétu č. 129/2017, v ktorého odseku 1 sa stanovuje: „okrem prípadov uvedených v článku 2638 občianskeho zákonníka, podľa tohto článku sa potrestá ten, kto včas nevyhoví požiadavkám Talianskej národnej banky alebo CONSOB, alebo kto uvedeným orgánom neposkytne súčinnosť na účely vykonávania príslušných funkcií dohľadu, alebo kto spôsobí neskoré plnenie týchto funkcií“.

Článok 187g ods. 3 písm. c) legislatívneho dekrétu č. 58/1998 týkajúci sa funkcií, ktoré sa priznávajú CONSOB, vrátane právomoci „osobne vypočuť každého, kto môže mať informácie o relevantných skutočnostiach“.

Článok 187a ods. 1 písm. a) a c) legislatívneho dekrétu č. 58/1998, v ktorom sa stanovuje skutková podstata správneho deliktu zneužitia informácií v obchodnom styku.

Článok 184 legislatívneho dekrétu č. 58/1998, v ktorom sa stanovuje skutková podstata trestného činu – zločinu zneužitia informácií v obchodnom styku.

Costituzione della Repubblica italiana (Ústava Talianskej republiky), konkrétne: článok 24 druhý odsek; článok 111 druhý odsek, v ktorom sa stanovuje „zásada rovnosti účastníkov“ súdneho konania; článok 117 prvý odsek, podľa ktorého „zákonodarnú moc vykonávajú štát a regióny v súlade s Ústavou a v rámci obmedzení vyplývajúcich z práva Spoločenstva a z medzinárodných záväzkov“ a článok 11, na základe ktorého sa povoľujú „obmedzenia suverenity potrebné pre vytvorenie poriadku, ktorý by zabezpečil mier a spravodlivosť medzi národmi“.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Na záver sankčného konania začatého voči páňovi D. B. uložila CONSOB prostredníctvom rozhodnutia z 2. mája 2012 tejto fyzickej osobe niekoľko správnych sankcií v súlade s legislatívnym dekrétom č. 58/1998, konkrétne s ustanovením článku 187a ods. 1 písm. a) a c) tohto legislatívneho dekrétu, týkajúceho sa zneužitia informácií v obchodnom styku, ako aj článku 187n rovnakého dekrétu, a to z dôvodu, že pán D. B. opakovane odložil účasť na vypočutí, na ktoré ho CONSOB predvolala, pričom keď sa následne dostavil do sídla tejto komisie, odmietol odpovedať na položené otázky. Podľa ustanovenia článku 187n sa totiž sankcionuje každý, „kto včas nevyhoví požiadavkám CONSOB, alebo kto spôsobí neskoré pnenie jej úloh“, pričom taliansky zákonodarca ho prijal na účely vykonania všeobecnej povinnosti spolupracovať s orgánom dohľadu, vyplývajúcej z článku 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES.
- 2 V samostatnom trestnom konaní bol pán D. B. obvinený zo spáchania trestného činu – zločinu zneužitia informácií v obchodnom styku podľa článku 184 rovnakého legislatívneho dekrétu č. 58/1998. V tejto súvislosti uzatvoril pán D. B. s prokurátorom dohodu o vine a treste, podľa ktorej mu bol uložený trest odňatia slobody na 11 mesiacov s podmieneným odkladom a peňažný trest 300 000 eur, pričom návrh dohody schválil a vyhlásil 18. decembra 2013 sudca pre predbežné vyšetovanie pri Tribunale di Milano (Súd v Miláne, Taliansko).
- 3 Proti uvedenému rozhodnutiu CONSOB z 2. mája 2012 podal pán D. B. odpor na Corte d'appello di Roma (Odvolací súd v Ríme), pričom okrem iného namietal nezákonnosť sankcie, ktorú mu komisia uložila na základe vyššie uvedeného článku 187n. Rozsudkom uverejneným 20. novembra 2013 Corte d'appello di Roma (Odvolací súd v Ríme) odpor zamietol.
- 4 Proti tomuto rozsudku podal preto pán D. B. kasačný opravný prostriedok. Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) podal uznesením č. 54/2018 na Corte

costituzionale (Ústavný súd, Taliansko) návrh na posúdenie niekoľkých otázok týkajúcich sa ústavnosti predmetného článku 187n.

Základné tvrdenia Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) uvedené v návrhu na posúdenie ústavnosti

- 5 Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) poukazuje nielen na možný nesúlad článku 187n s ustanoveniami talianskej ústavy, t. j. s článkom 11, článkom 24 druhým odsekom, článkom 111 druhým odsekom a článkom 117 prvým odsekom Ústavy Talianskej republiky, ale aj na údajnú nezlučiteľnosť predmetného článku s EDLP, s Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach (ďalej len „Medzinárodný pakt“) a s Chartou práv EÚ.
- 6 Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) na jednej strane namieťa, že uvedený článok 187n, ktorý taliansky zákonodarca prijal na účely vykonania povinnosti spolupracovať s orgánom dohľadu vyplývajúcej zo sekundárneho práva Únie, konkrétne z článku 12 ods. 2 písm. b) a článku 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES, je podľa jeho názoru v rozpore s Ústavou v časti, v ktorej sankcionuje včasné nespĺnenie požiadaviek CONSOB, t. j. skutočnosť, že niekto spôsobí neskoré plnenie úloh tejto komisie, a to aj v prípade, ak je dotknutý subjekt osobou, ktorú CONSOB vyšetroje vo veci spáchania možného protizákonného skutku, za ktorý sa ukladajú sankcie v podstate trestného charakteru.
- 7 Okrem toho si Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) kladie otázku, či je vyššie uvedená povinnosť spolupráce, v prípade, že sa považuje za uplatniteľnú aj vo vzťahu k osobe, ktorá je predmetom prebiehajúceho vyšetrovania, zlučiteľná s článkom 47 druhým odsekom Charty práv EÚ, ako aj s článkom 6 EDLP a článkom 14 Medzinárodného paktu. V tejto súvislosti Najvyšší kasačný súd na jednej strane poznamenáva, že EDLP implicitne a Medzinárodný pakt explicitne uznávajú právo každého jednotlivca odoprieť spoluprácu na svojom vlastnom obvinení a právo nevypovedať aj v rámci správnych konaní vedúcich k uloženiu sankcií, ktoré majú v podstate „trestnú“ povahu, akým je konanie, ktoré prebieha na CONSOB voči páňovi D. B. Na druhej strane Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) pripomína, že právna úprava podľa legislatívneho dekrétu č. 58/1998 patrí na základe článku 51 Charty práv EÚ v plnom rozsahu do pôsobnosti práva Európskej únie, pričom text článku 47 druhého odseku Charty je v podstate porovnateľný so znením článku 6 ods. 1 EDLP. Z tohto dôvodu treba článok 47 vykladať – v zmysle článku 52 ods. 3 Charty – v súlade s výkladom, ktorý v súvislosti s vyššie uvedeným článkom 6 poskytol ESLP.
- 8 Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) zastáva konkrétne názor, že uvedené „právo nevypovedať“ a, všeobecnejšie, práva na obhajobu by sa okrem trestného konania mali uplatňovať aj pri osobných vypočutiach, ktoré nariaďuje CONSOB v rámci svojej činnosti dohľadu, ktorá môže viesť k začatiu sankčného konania „trestnej“ povahy voči osobe označenej za páchatel'a protizákonného skutku. Najvyšší kasačný súd totiž usudzuje, že osobe, voči ktorej sa vedie konanie vo

veci spáchania správneho deliktu zneužitia informácií v obchodnom styku, by sa malo priznať právo nebyť nútený pod hrozbou vysokej peňažnej sankcie – akou je sankcia uložená pánovi D. B. – k výpovediam, ktoré by bolo možné následne použiť ako dôkaz v neprospech dotknutej osoby.

- 9 Najvyšší kasačný súd poukazuje s cieľom podporiť uvedený výklad nielen na článok 24 Ústavy Talianskej republiky, ale aj na článok 6 EDLP v súlade s príslušným výkladom ESLP a na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor EÚ“) v oblasti ochrany hospodárskej súťaže, z ktorej vyplýva zásada, podľa ktorej Komisia nemôže uložiť podniku povinnosť poskytnúť jej odpovede, ktoré by tento podnik viedli k priznaniu porušenia príslušných pravidiel, keďže dôkazné bremeno vo veci predmetného porušenia zaťažuje naopak Komisiu.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 10 Podľa názoru Corte costituzionale (Ústavný súd) vyžaduje pochybnosť Corte di Cassazione (Najvyšší kasačný súd) týkajúca sa ústavnosti predmetného vnútroštátneho ustanovenia v podstate preskúmanie otázky, či je v súlade s Ústavou, aby sa v zmysle článku 187n uložila sankcia osobe, ktorá v rámci vypočutia, ktoré nariadila CONSOB pri výkone jej funkcií dohľadu, odmietne poskytnúť odpovede na otázky, z ktorých by mohla vyplynúť zodpovednosť dotknutej osoby za protiprávne konanie, a predovšetkým stanoviť, či sa „právo nevyhovovať“, na ktoré sa odvoláva Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd), vzťahuje okrem trestného konania aj na uvedené osobné vypočutia, ktoré nariaďuje CONSOB.
- 11 Corte costituzionale (Ústavný súd) v prvom rade konštatuje, že pôsobnosť článku 187n sa v dôsledku legislatívneho dekrétu č. 129/2017 rozšírila tým spôsobom, že stanovená sankcia sa ukladá nielen tomu, kto nevyhoví požiadavkám príslušných orgánov, alebo spôsobí neskorý výkon ich úloh, ale všeobecnejšie aj osobám, ktoré neposkytnú uvedeným orgánom súčinnosť na účely výkonu príslušných funkcií dohľadu. Funkcie dohľadu CONSOB zahŕňajú v zmysle článku 187g ods. 3 písm. c) legislatívneho dekrétu č. 58/1998 právomoc „osobne vypočuť každého, kto môže mať informácie o relevantných skutočnostiach“. Nijakým spôsobom sa však neupravuje právo nevyhovovať, ktoré sa by sa priznávalo osobe, ktorú CONSOB už označila za možného páchatel'a správneho deliktu, ktorého vyšetrovanie patrí do právomoci tejto komisie a za jeho spáchanie sa ukladá správna sankcia, ktorá má „v podstate trestný charakter“.
- 12 Corte costituzionale (Ústavný súd) na jednej strane konštatuje, že prípadné vyhlásenie neústavnosti článku 187n by z dôvodu, že toto ustanovenie sa do talianskeho právneho poriadku zaviedlo na účely vykonania konkrétnej povinnosti vyplývajúcej zo sekundárneho práva EÚ, viedlo k riziku rozporu so samotným právom Únie a predovšetkým s povinnosťou, ktorú v súčasnosti stanovuje článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 596/2014, ktorým sa zrušila a nahradila smernica

2003/6/ES. Na druhej strane, pokiaľ ide o uvedenie povinnosť stanovenú sekundárnym právom Únie, mohla by vzniknúť pochybnosť o jej zlučiteľnosti s článkami 47 a 48 Charty práv EÚ, ktoré podľa všetkého rovnako uznávajú základné právo jednotlivca odmietnuť prispievať k svojmu vlastnému obvineniu a ne byť nútený vypovedať vo svoj neprospech, a to v rámci rovnakých limitov, ktoré možno odvodiť z článku 6 EDLP a článku 24 Ústavy.

- 13 V súvislosti s uvedenými ustanoveniami Charty práv EÚ a v duchu lojálnej spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a súdmi Únie pri vymedzení spoločných úrovní ochrany základných práv – čo je primárnym cieľom v oblasti, ktorá je predmetom prejednávanej veci a ktorá podlieha harmonizácii právnych predpisov – považuje Corte costituzionale (Ústavný súd) za nevyhnutné, aby pred vydaním rozhodnutia vo veci návrhu týkajúceho sa súladu sporného ustanovenia s Ústavou, ktorý mu predložil Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd), požiadal Súdny dvor EÚ o presný výklad a prípadné vymedzenie platnosti článku 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES, keďže z hľadiska časovej pôsobnosti sa na prejednanú vec stále vzťahuje, ako aj článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014, a to s ohľadom na články 47 a 48 Charty práv EÚ.
- 14 Na podporu podávaného návrhu na začatie prejudiciálneho konania Corte costituzionale (Ústavný súd) predovšetkým pripomína, že všetky ustanovenia Ústavy Talianskej republiky, EDLP, Medzinárodného paktu a Charty práv EÚ, ktorých sa dovoľáva Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd), sa zhodujú v tom, že uznávajú právo každej osoby odmietnuť prispievať k svojmu vlastnému obvineniu a ne byť nútený vypovedať vo svoj neprospech (*nemo tenetur se ipsum accusare*). Podľa názoru Corte costituzionale (Ústavný súd) však toto právo nemôže samo osebe legitimizovať odmietnutie dotknutého subjektu zúčastniť sa na vypočutí, ktoré nariadila CONSOB, ani jeho nedôvodné prietahy, pokiaľ ide o účasť na takomto vypočutí, za predpokladu, že predvolanej osobe sa zaručuje – na rozdiel od situácie, ktorá nastala v konaní proti pánovi D. B. – jej právo neodpovedať na otázky príslušného orgánu kladené počas samotného vypočutia.
- 15 Corte costituzionale (Ústavný súd) tiež odkazuje na vlastnú ustálenú judikatúru týkajúcu sa práva obvineného/obžalovaného „nevypovedať“, na základe ktorej sa uvedené právo, napriek tomu, že talianska Ústava ho výslovne neuznáva, potvrdzuje ako „nevyhnutný dôsledok neporušiteľnosti práva na obhajobu“, pričom obvinenému/obžalovanému zaručuje možnosť odmietnuť vypovedať v postavení svedka a, všeobecnejšie, využiť právo nedopovedať na otázky sudcu alebo orgánu zodpovedného za vyšetrovanie. Corte costituzionale (Ústavný súd) osobitne vyhlasuje, že doteraz sa nezaoberal návrhom na posúdenie, či a v akom rozsahu možno predmetné právo nevypovedať, ktoré patrí medzi nescudziteľné ľudské práva charakterizujúce taliansku ústavnú identitu, uplatňovať v súlade s Engelovými kritériami aj v rámci správnych konaní zameraných na uloženie sankcií „trestnej“ povahy. V každom prípade, pri viacerých príležitostiach taliansky Ústavný súd potvrdil, že pôsobnosť jednotlivých trestnoprávných záruk zakotvených v EDLP a v samotnej Ústave Talianskej republiky sa rozširuje aj na správne sankcie „trestnej“ povahy, pričom konkrétne správne sankcie, ktoré

talianske právo stanovuje v oblasti zneužitia informácií v obchodnom styku, predstavujú z dôvodu ich osobitne represívneho charakteru opatrenia „trestnej“ povahy, čo napokon potvrdil samotný Súdny dvor EÚ (pozri rozsudok z 20. marca 2018, Di Puma a Consob, C-596/16 a C-597/16, bod 38).

- 16 Corte costituzionale (Ústavný súd) následne preberá tvrdenie Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd), podľa ktorého by bolo podľa všetkého opodstatnené, aby sa v prospech osoby, voči ktorej sa vyvodzuje zodpovednosť za správny delikt zneužitia informácií v obchodnom styku, uznali práva na obranu zodpovedajúce právam na obhajobu, ktoré Ústava Talianskej republiky priznáva osobám podozrivým zo spáchania trestného činu. Táto úvaha je podľa názoru Corte costituzionale (Ústavný súd) ešte relevantnejšia vzhľadom na riziko, že subjekt podozrivý zo spáchania uvedeného správneho deliktu, ktorý je podľa talianskeho práva a sekundárneho práva Európskej únie povinný spolupracovať s orgánom dohľadu, by mohol reálne prispieť k vzneseniu obvinenia voči sebe samému v trestnom konaní.
- 17 V tejto súvislosti Corte costituzionale (Ústavný súd) pripomína, že zneužitie informácií v obchodnom styku sa v talianskom právnom poriadku upravuje zároveň ako správny delikt (článok 187a legislatívneho dekrétu č. 58/1998) aj ako trestný čin (článok 184 rovnakého legislatívneho dekrétu), pričom príslušné konania možno začať a viesť súčasne, tak ako v prípade pána D. B., a to v rozsahu, v akom je takýto postup zlučiteľný so zásadou *ne bis in idem* (pozri rozsudok Súdneho dvora EÚ z 20. marca 2018, Garlsson Real Estate SA a i., C-537/16, body 42 – 63). Hoci v trestnom konaní nie je možné použiť výpovede realizované pred správnym orgánom bez záruk práva na obhajobu – vrátane upozornenia na právo nevypovedať – je z uvedeného dôvodu celkom možné, že z takýchto výpovedí, ktoré správny orgán získal prostredníctvom hrozby sankcie v prípade neposkytnutia súčinnosti, môže príslušný orgán konkrétne odvodiť základné informácie vedúce k získaniu ďalších dôkazov o protizákonnej činnosti, ktoré sa následne použijú aj v trestnom súdnom konaní proti páchatelovi rovnakého skutku.
- 18 Corte costituzionale (Ústavný súd) ďalej konštatuje, že pochybnosti, ktoré vzniesol Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) potvrdzuje aj judikatúra ESĽP týkajúca sa článku 6 EDĽP, na základe ktorej právo odmietnuť spoluprácu na vlastnom obvinení a ne byť nútený k výpovedi vo svoj neprospech zahŕňa právo každej osoby stíhanej v správnom konaní, ktoré by mohlo viesť k uloženiu sankcií „trestného“ charakteru voči danej osobe, aby nebola pod hrozbou sankcie za odmietnutie spolupráce povinná poskytnúť príslušným orgánom odpovede, z ktorých by mohla vyplývať jej zodpovednosť za protiprávne konanie (pozri rozsudky zo 4. októbra 2005, Shannon v. Spojené kráľovstvo, body 38 až 41 a z 5. apríla 2012, Chambaz v. Švajčiarsko, body 50 až 58). V tejto súvislosti Corte costituzionale (Ústavný súd) pripomína najmä rozsudok ESĽP vo veci J.B. v. Švajčiarsko, v ktorom súd pre ľudské práva konštatoval potrebu uznať všetky záruky vyplývajúce z EDĽP v trestných veciach, konkrétne „právo nevypovedať“, a to v prospech osoby vyšetrovanej v prebiehajúcom správnom

konaní vo veci daňových deliktov a ktorej sa uložili peňažné sankcie „trestnej“ povahy z dôvodu, že opakovane odmietla odpovedať na žiadosti o objasnenie, ktoré jej adresoval orgán zodpovedný za vedenie predmetného vyšetrovania.

- 19 Corte costituzionale (Ústavný súd) poukazuje aj na judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa práva nevypovedať a protiprávných skutkov narušajúcich hospodársku súťaž, z ktorej vyplýva povinnosť dotknutého podniku sprístupniť Komisii všetky informácie týkajúce sa predmetu vyšetrovania, vyhovieť jej žiadostiam na predloženie existujúcich listín a odpovedať na výlučne skutkové otázky položené Komisiou, pričom k porušeniu práv na obranu by došlo iba v prípade, ak by sa podniku položili otázky, ktorých cieľom by bolo v podstate získať priznanie, že daný podnik sa dopustil protizákonného konania, keďže je úlohou Komisie, aby takéto dôkazy poskytla (pozri rozsudky z 18. októbra 1989, Orkem, C-374/87, bod 27, z 29. júna 2006, SGL Carbon AG, C-301/04 P, body 40 a 44 až 49, ako aj z 20. februára 2001, Mannesmannröhren-Werke AG, T-112/98, body 77 a 78). Konkrétne, podľa uvedenej judikatúry by povinnosť odpovedať na otázky položené Komisiou neodporovala právu na obranu ani právu na spravodlivý proces, keďže nič „nebráni príjemcovi takejto žiadosti o informácie, aby neskôr v správnom konaní alebo v konaní pred súdom Spoločenstva v rámci výkonu svojich práv na obranu preukázal, že skutočnosti uvedené v jeho odpovediach... majú iný význam, ako im pripisuje Komisia“ (pozri rozsudky z 20. februára 2001, T-112/98, body 77 a 78, ako aj z 29. júna 2006, C-301/04 P, body 44 až 49).
- 20 Corte costituzionale (Ústavný súd) však upozorňuje, že predmetom vyššie uvedenej judikatúry Súdneho dvora EÚ boli právnické a nie fyzické osoby, pričom prevažnú časť príslušných rozsudkov Súdny dvor vyhlásil pred prijatím Charty práv EÚ a predtým, než sa jej priznala rovnaká právna sila, ako majú Zmluvy. Okrem toho Corte costituzionale (Ústavný súd) zastáva názor, že predmetná judikatúra nie je podľa všetkého jednoducho zlučiteľná s „trestným“ charakterom správnych sankcií, ktoré taliansky právny poriadok stanovuje v oblasti zneužitia informácií v obchodnom styku, a nie je ani v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ESLP, ktorá, ako sa zdá, naopak priznáva výrazne širšie uplatnenie práva obvineného nevypovedať, vrátane správnych konaní zameraných na uloženie sankcií „trestnej“ povahy.
- 21 Corte costituzionale (Ústavný súd) rovnako poznamenáva, že Súdny dvor EÚ sa zrejme nikdy nezaoberal otázkou, či články 47 a 48 Charty práv EÚ s ohľadom na vyššie uvedenú judikatúru ESLP týkajúcu sa článku 6 EDLP vyžadujú, aby sa právo obvineného nevypovedať vzťahovalo aj na správne konania, ktoré sa môžu skončiť uložením sankcie „trestnej“ povahy. Odpoveď na túto otázku zatiaľ neposkytlo ani sekundárne právo Európskej únie, naopak, smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 ponechala danú problematiku zámerne otvorenú (pozri odôvodnenie 11).
- 22 S ohľadom na vyššie uvedené okolnosti Corte costituzionale (Ústavný súd) vyhlasuje, že je nevyhnutné objasniť, či sa článok 14 ods. 3 smernice 2003/6/ES a článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 596/2014 majú vykladať v tom

zmysle, že členskému štátu umožňujú, aby neuložil sankciu osobe, ktorá odmietne odpovedať na otázky príslušného orgánu, z ktorých by mohla vyplynúť jej zodpovednosť za protizákonné konanie, ktoré sa trestá trestnoprávnymi sankciami alebo správnyymi sankciami „trestnej“ povahy. Uvedená otázka sa kladie aj vo vzťahu k výrazom „vnútroštátn[e] práv[n]e predpis[y]“ členských štátov podľa článku 14 ods. 1 uvedenej smernice a v „súlade s vnútroštátnym právom“ podľa článku 30 ods. 1 predmetného nariadenia, t. j. výrazom, v dôsledku ktorých ostáva podľa všetkého v každom prípade nedotknutá potreba dodržiavať štandardné normy ochrany základných práv v súlade s právnymi poriadkami členských štátov v prípade, že by išlo o vyššie štandardy, než aké sa priznávajú na úrovni práva Únie.

PRACOVNÝ DOKUMENT